

in 't particulier souden mogen dragen, om syn autoriteyt in onredelike saecken voor te staen", waarna nog eens nadrukkelijk verklaard wordt, dat „vele geleerde, treffelycke ende godvruchtige luyden hun grootelick aen stooten ende scandaliseren, naedemaet gaer en gants der Hebreïsche spraecke onwetende overgesett syn."

En of ze op de brandstapels zijn gezongen, is, gezien hun verschijning in 1566 nog de vraag. Of dat niet veeleer de Souterliedekens zijn geweest en andere woorden op weer andere melodien, zou misschien nóg beter uitkomen.

Zoo is het b.v. wel vrij zeker dat „den Psalm seshien ghesongen" door de „vier Pastoren die in Sgrauenhage om het gheluyghenisse Christi geworcht, ende gebrant zijn, Anno 1570, den 30 May" uit het „Liedeken" op blz. 57 van „Een nieu Lied-Boeckken" (1588), dat deze Psalm er niet een van Datheens berijming is geweest, wijl diens overzetting nog niet eens in muziekdruk verschenen was, toen in 1566 twee dier vier pastoors, een uit IJselmonde en een uit De Lier in staat van beschuldiging gesteld werden, de eerste: „Duitse Salmen voor ende na 't sermoen gesongen te hebben", de tweede: „vyf of zes zondagen, zoo voor zoo na de preeke, duytsche psalmen in die kercke met eenige jongens gezongen te hebben, terwijl 't orgel er onder speelde".

En of de weigering van het Gereformeerde Volk om zoo maar direct een moezaam geleerde 150-maal-zoo veel-coupletten af te danken voor idem-zoo veel opnieuw te leeren „vaerzen", of dat nu één-twee-drie, calvinisten-conservatisme te noemen is?

Ook tóen gold al, wat nóg gezegd kan worden van de massa der kerkangers, van het volk in zijn groote kringen, dat men er van moet kunnen begrijpen, dat het niet gauw warm zal loopen „voor een betoog tegen de berijming, alleen op aesthetische gronden". (K. Schilder, „Bij Dichters en Schriftgeleerden", blz. 345). Ook tóen kwam daar in Datheens kerk „niet een fijn publiekje, zoo van een kanten zakdoekje en een parasol, maar het volk" bijeen.

Het was van de 12e zitting der Dordtsche Synode, 24 Nov. 1628, die het „du" in Aldegonde's vertaling verwierp, geen „beroemden stok, dien men wel zeer snel vinden kon" naar Dr Pollmann het laat voorkomen. Het was vroed beleid zich te vrijwaren voor een herhaald echec, na de mislukte poging, die gevolgd was op het besluit der Synode van 's Gravenhage (1586) de vroeger goedgekeurde berijming van Datheen zoo mogelijk te vervangen door die van Marnix van St. Aldegonde. (Zie „De Post-Acta", H. H. Kuyper, blz. 153 en 154.)

Nogmaals — zooals Tjalma hiervoor aangehaald het ook zag — het waren, ook voor onzen tijd nog heel goed in te denken bezwaren van financiële en commerciële aard, zoowel van de zijde der afnemers als van den kant der leveranciers, die in de eerste en voornaamste plaats veroorzaakten dat Aldegonde's „versie" „onderdrukt" zou worden, temeer ook „dat Datheens psalmboekken noch nyet quaet ende des heeren Aldegonde's noch nyet goet geoordeelt syn ende, indien sy beyde goet syn, soude collatie tusschen beyde gemaakt moeten worden, welke de beste syn."

En ten slotte: laat ons evenals Aldegonde zeggen: „Wij en willen M. Petrum Datheum niet schelden „noch straffen, wetende dat Datheen ook zelf bekennende, dat de zyne hem schier als een ontydige geboorte waren afgedrongen geweest so dat „hyse in vele plaetsen niet wel oversien en hadde, „ende om de onervarenheit van de Hebreïsche „sprake, was gedwongen geweest syne oversettinge „uyt een ander oversettinge te maken; soo dat „daer vele dingen waeren daerop wel behoorde „naerder gelet te worden. Ende somwijlen oock „vrymoedelic seyde, dat hy grootelicks wenschede dat de onse in de gemeenten Godes mochten worde aangenomen, als die met der Hebreïsche „scher waarheit naerder over een quamen".

Hij zelf, Datheen, zou de eerste geweest zijn, die zijn arbeid voor beter gegeven zou hebben!

BRIEF UIT AMERIKA

„The Presbyterian Church of America."

Wat verleden jaar reeds onvermijdelijk scheen is gebeurd. „The General Assembly" (algemeene synode) van „The Presbyterian Church in the U. S. A." heeft Dr Machen en vele anderen met hem geschorst. Van de plm. duizend afgevaardigden waren er maar enkele stemmen tegen. Met groote plechtigheid werden de oordeelen uitgesproken. Men meende waarlijk Gode een dienst te bewijzen. De vrijzinnigen en de ethischen waren het weer roerend met elkander eens, dat zulke ongehoorzame en lastige mensen als Machen niet in de kerk mogen geduld. Ze gevoelden blijkbaar zoo als Herodes tegenover Johannes den dooper.

Natuurlijk is het bij herhaling den volke kond gedaan, dat er hier in het geheel geen quaestie van de zuiverheid in de leer in het spel was. Officieel is onmiddellijk aan het einde der zittingen een

bekendmaking de wereld ingestuurd, dat de schorsing van Dr Machen en de zijnen geen victorie was voor „Modernists" of „Fundamentalists", maar slechts voor recht en orde. Wanorde mag toch niet in de kerk van Christus geduld. Zelfs werd gezegd, dat wat de leer betreft al de afgevaardigden even zuiver waren als Dr Machen zelf. Dit niettegenstaande het feit, dat er zelfs in „the judicial commission", een commissie van zeven predikanten en zes ouderlingen die de zaak van Dr Machen enz. moest onderzoeken, vier predikanten waren, die de „Auburn Affirmation" hadden ontleend.

Het onbegrijpelijkst is wel, dat de ethisch-irenischen van de Princeton school dit alles beamen. Een paar jaar geleden vertelde Dr Speer in een vergadering te Philadelphia dat hij van niemand wist onder de zendelingen of in den zendingsboard, die niet goed zuiver was in de leer. Toch waren er ook toen „Affirmationists" onder het zendingspersoneel. Dr John E. Kuizenga van Princeton Seminarie, zat in „the judicial commission" van de „Presbytery" van New Brunswick naast een „Affirmationist" om over Dr Machen te oordeelen. Eenzelfde houding vernemen we en eenzelfde geluid hooren we ook nu weer van de ethischen.

Dan toch, onbegrijpelijk is dit alles eigenlijk in het minst niet. Voor de lezers van „De Reformatie", die bekend zijn met de geschiedenis der „Afscheiding" en der „Doleantie" is dit slechts een herhaling van wat reeds meermalen is gebeurd. Gelijk de „rechtzinnigen" die achterbleven in de Hervormde Kerk zichzelf op allerlei wijs zochten te verontschuldigen en dit veelal deden door het beschuldigen van hen die heengingen, zoo gaat het ook nu weer. Maar ieder kind der „Afscheiding" en ieder kind der „Doleantie" die zijn eigen kerkelijk bestaan kan verdedigen, zal, dit is mijn vaste overtuiging, zoo hij ook maar eenigszins met het verloop der zaken op de hoogte is, ook de Afscheiding hier in Amerika kunnen verdedigen. Neen, veel sterker moet ik het zeggen. Ieder die God gedankt heeft voor helgeen Hij heeft gewrocht in Afscheiding en Doleantie zal ook nu God loven voor het nieuwe levensteeken dat verscheen in „The Presbyterian Church of America".

Het synodale juk begon al zwaarder en zwaarder te drukken. Niet alleen Dr Machen en de andere leden van den nieuwen Zendingsboard werden geschorst, maar ook Ds de Waard, die slechts den „Board of Education" van modernisme had verklaard, werd van zijn kansel verwijderd. Geen kandidaat voor den dienst des Woords kan ook maar ergens worden toegelaten, zoo hij niet beloven wil aan de modernistische „boards" getrouw te zijn.

De volle raad Gods mag niet meer verkondigd. De eene „General Assembly" na de andere heeft dit al moeilijker gemaakt en nu is het onmogelijk geworden. Dus werd men gedwongen om het synodale juk af te werpen en dat is nu geschied.

Met den grootst mogelijken nadruk heeft de „General Assembly" van „The Presbyterian Church of America" er op gewezen dat de „nieuwe" kerk eigenlijk in het geheel geen nieuwe kerk wil wezen. Ze wil een voortzetting zijn en niet meer. De oude kerk is gedeformeerd; dus moest het synodale juk afgeworpen. Op de vergaderingen te Philadelphia (Juni 13-16) gehouden zijn de volgende artikelen aangenomen. Ik zal ze hier maar letterlijk afschrijven.

I.

„In order to continue what we believe to be the true spiritual succession of the Presbyterian Church in the U.S.A., which we hold to have been abandoned by the present organization of that body, and to make clear to all the world that we have no connection with the organization bearing that name, we a company of ministers and ruling elders, having been removed from that organization in contravention (as we believe) of its constitution, or having severed our connection with that organization, or hereby solemnly declaring that we do sever our connection with it, or coming as ministers or ruling elders from other ecclesiastical bodies holding the Reformed Faith, do hereby associate ourselves together with all Christian people who do and will adhere to us, in a body to be known and styled as the Presbyterian Church of America."

II.

„We, a company of ministers and ruling elders, do hereby in our own name, in the name of those who have adhered to us, and by the warrant and authority of the Lord Jesus Christ, hereby constitute ourselves a General Assembly of the Presbyterian Church of America."

III.

„We do solemnly declare (1) that the Scriptures of the Old and New Testaments are the Word of God, the only infallible rule of faith and practice, (2) that the Westminster Confession of Faith and Catechisms contain the system of doctrine taught

in the Holy Scriptures, and (3) that we subscribe to and maintain the principles of Presbyterian church government as being founded upon and agreeable to the Word of God.

All persons, before they shall be ordained or received as ministers or ruling elders or deacons, shall subscribe to the foregoing statement."

Ik stel er prijs op dat men dit punt in Nederland goed zal verstaan. Er zijn in het gehele bedrijf veel fouten gemaakt. Een der grootste fouten door de rechtzinnigen gemaakt is wel dat zij de „Affirmationists" niet onmiddellijk hebben aangeklaagd. Dat zien ze nu zelf wel in. Wat wrange vruchten zijn daar niet van geplukt.

Doch temidden van dit alles, en temidden van het verschil in traditie en kerkrecht dat het misschien voor sommigen in Nederland moeilijk maakt om het een en ander, dat hier gebeurt, goed te keuren, vergeet men toch niet, dat men nu in „The Presbyterian Church of America" weer ernst wil maken met de Gereformeerde leer en zede. Met hartzeer heeft men de oude en verkankerde organisatie verlaten. Met schuldbelijdenis voor eigen nalatigheid in het verleden en met biddend opzien tot God voor de toekomst wil men nu de wacht betrekken bij de zuivere prediking des Woords en de bediening der sacramenten. In het bijzonder wil men ook de tucht weer in eere herstellen.

De synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Amerika heeft dan ook onmiddellijk een telegram gestuurd om de vernieuwde en herleefde Presbyteriaansche kerk Gods zegen toe te wenschen. Dat was den broederen een riem onder het hart gestoken. Veel tegenstand wordt ondervonden. Evenals tijdens de Doleantie wordt door de synodalen alles gedaan om de nieuwe beweging tegen te staan. Persoonlijk gingen de „stated clerk" van de „General Assembly" en de voorzitter van de „Presbytery" van Philadelphia den „kerkeraad" van een Episcopale kerk bezoeken opdat deze het beloofde gebruik van hun kerkgebouw aan de „Assembly" van de „nieuwe" kerk zou weigeren. Zoo zou er veel meer te vertellen zijn.

(Wie van dit alles meer wil weten en wie de officiële acta van de oude en de nieuwe „Assembly" wil lezen, bestelle „The Presbyterian Guardian". Het adres is 1209 Commonwealth Building, Philadelphia, Pa. U.S.A. Het nummer van 22 Juni is voor dit alles het belangrijkste. Het abonnement is \$ 1.50 per jaar; \$ 1.00 voor 7 maanden; 25 ct. voor 2½ maand, postvrij. Het blad verschijnt tweemaal per maand.)

Mijn doel in dezen brief was echter om u kortelijks het heugelijke feit mede te deelen, dat er ook in Amerika, buiten hen die van Nederlandsche afkomst zijn, een herleving is van de Gereformeerde leer. Het is alleen Gods vrije genade; Hem alleen zij de eer.

C. VAN TIL.

Niet om in onvruchtbare mystiek ons te verliezen, is het goed aan deze begrenzing van ons kennen steeds gedachtig te zijn, maar om tegenover een dor intellectualisme, dat neiging heeft te ontkennen wat het niet verstaat, den diepen grond van ons wezen, die dieper is dan onze kennis, en de inwerking van geest op geest, bovenal de inwerking van Hem, die van verre onze gedachten reeds verstaat, uit Wien het licht zelf is, dat in ons bewustzijn ons verlicht, niet prijs te geven.

Dr J. Woltjer, Verzamelde Redevoeringen en Verhandelingen, uitg. Woltjer-Comité, 1931, I, 123.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Generale Synode en de Zending.

Over enkele dagen wordt de synode te Amsterdam geopend.

Zeer belangrijke zaken komen ook nu weer aan de orde. Wij denken b.v. aan de kwestie der C.D.U. en der N.S.B. Allicht zal ook gesproken worden over de „Zelfbeproeving", en zelfs heeft men verzocht, dat de synode zich zal uitspreken over de „strijdmanier" in onze kerken.

Wij zullen daar niet over handelen, maar, gelijk vanzelf spreekt, bij de zending ons bepalen.

Nu wordt ons dat niet gemakkelijk gemaakt. Want het rapport van de generale deputaten tot de zending, aan de synode aan te bieden, komt niet onder het bereik der kerken. Men kan het lezen als de synode afgelopen is en dus de beslissingen reeds genomen zijn. Wat er dus aan de orde zal komen is slechts ten deele te zeggen.

Wij vragen ons echter af, waarom dit rapport ook niet aan de kerken wordt toegezonden? Met het rapport der Joden zending geschiedt dit wel. Maar wat de generale deputaten gedaan hebben en voorstellen, komen wij vóór de synode niet te weten.

Het staat echter vast, dat de kwestie-K. van Dijk er zijn zal.

Dit staat van Middelb...
...boek e...
...blijkt oo...
...waarvan de...
...men.

Men herin...

1. dat vo...
...op het zend...
...het psalmbo...
...en het lieder...
...ende confer...
...en;

2. dat zij...
...Verga...
...hand met de...
...Javanen a...
...Oost-Java...
...een gem...
...de 150 psalm

Over dit e...
...ter dezer pl...
...steeds bij on...
...in bevestigd...
...vergist heeft.

Ds van Dijk...
...wijze, in...
...tegen deze be...
...bij brengt d...
...an Amsterd...

Inderdaad...
...burg in 192...
...noemde met...
...gemeen bel...
...onze kerken...
...zou hetzelfde

Nederland d...
...naast de psa...
...Naast deze...
...zonderlijke...
...landen zou s...
...andere zendi...
...Javaansche k...

Is dit geluk...
...heterogene el...
...Gelukkig ni...
...heeft de syn...
...schaamd. Zij...
...er niet aan a...
...er zelfs princ...

de vloekpsalm...
...nodig, om da...
...Da van Dijk...
...Mij dankt...
...Amsterdam...
...laten, en het...
...menen. Dan is

Wat het vo...
...zond: invoerin...
...berijmd psalm...
...door hem bev...

Natuurlijk z...
...berijming feil...
...berijming aan...
...gengdom der...
...nannen dan...
...Hulde, Ds v...

door de kerke...
...berijming mag...
...Van de zijde...
...terrein zullen...

de Javaansche...
...besloten de c...
...le zingen; op...
...dat door het...

verandering v...
...op de synode...
...dine psalmbe...
...dij de door...

weet ik niet;...
...Een andere...
...chen Ds van...
...andere zendel...

Ds van Dijk...
...el zonden bes...
...han inderdaad...
...Dijk, ingediene...

bomen! Maar...
...ning van een...
...erkenning in...
...ing! Het wi...

van de tafel...
...dziet.

Nu, daarmee...
...De generale...
...Vergader...
...ingen gevraag...

De Bakker st...
...meeste missio...
...De van Dijk...
...hun talrijke o...

stak bericht, ...
...tekening teru...
...naam.

En daarop...
...kerken ingedie...
...En nu is d...

that we subscribe
s of Presbyterian
ounded upon and

Il be ordained or
elders or deacons,
(statement.)

lit punt in Neder-
in in het geheele
Een der grootste
emaakt is wel dat
middellijk hebben
zelf wel in. Wat
t van geplukt.

en temidden van
recht dat het mis-
and moeilijk maakt
gebeurt, goed te
dat men nu in
merica" weer ernst-
rde leer en zede-
een verkankerde
dbelijdenis voor-
nen met biddend
st wil men nu de
re prediking des
eramenten. In het
weer in eere her-

ke Gereformeerde
c onmiddellijk een
rwe en herleeft
egen toe te wen-
een riem onder
and wordt onder-
stantie wordt door
nieuwe beweging
de „stated clerk”
de voorzitter van
den „kerkeraad”
zoeken opdat deze
erkgebouw aan de
erk zou weigeren
en zijn.

weten en wie de
de nieuwe „As-
The Presbyterian
nmonwealth Buil-
flet nummer van
igrijkt. Het abon-
voor 7 maanden;
let blad verschijnt

chter om u korte-
leelen, dat er ook
n Nederlandsche
van de Gerefor-
rije genade; Hem
C. VAN TIL.

tiel ons te ver-
renzing van ons
maar om tegen-
at neiging heeft
aat, den diepen
er is dan onze
geest op geest,
t, die van verre
uit Wien het
ijn ons verlicht.

te Redevoeringen
Woltjer-Comité.

ISATIE

Zending.

ynode te Amster-

ook nu weer aan
de kwestie der
l ook gesproken
en zelfs heeft
zich zal uitspre-
nke kerken
elen, maar, gelijk
as bepalen.

kelijk gemaakt
de deputaten tot
te bieden, komt
Men kan het
s en dus de be-
Wat er dus aan
eelt te zeggen.
rom dit rapport
oegezonden? Met
eschiedt dit wel
gedaan hebben
e synode niet te
estie-K. van Dijk

Dit staat vast volgens besluiten op de synode
Middelburg genomen, vooral inzake het Lie-
erenboek en het Psalmboek van v. Dijk, maar
blijkt ook uit een brochure van Ds van Dijk,
waarvan de kerkeraden kennis hebben kunnen
nemen.

Men herinnert zich nog het Middelburgsche be-
luit?

1. dat voorloopig in de godsdienst oefeningen
het zendingsterrein gebruikt mogen worden
het psalmboek in de berijming van Ds van Dijk
en het liederenboek, samengesteld door de verschil-
lende conferenties van zendelingen onder de Java-
nen; en

2. dat zij (n.l. de synode) erop aandringt, dat de
1ste Vergadering van miss. predikanten, in ver-
band met de synode van de Javaansche kerken op
Midden-Java, met de andere corporaties, die onder
de Javanen arbeiden, en met de Javaansche kerken
op Oost-Java en Noord-Java trachten te komen
tot een gemeenschappelijk liederenboek, waarin
de 150 psalmen zijn opgenomen."

Over dit dubbele besluit hebben wij indertijd
dezer plaatse reeds geschreven. Wij zijn nog
steeds bij onze meening gebleven en zijn er zelfs
in bevestigd, dat de synode van Middelburg zich
vergist heeft.

Ds van Dijk heeft dan ook krachtig, op aller-
lei wijze, in Indië zelf en in het vaderland,
ingen deze besluiten geprotesteerd en geageerd. En
hij brengt dan ook zijn bezwaren op de synode
van Amsterdam.

Inderdaad lijkt het ons heel vreemd, dat Middel-
burg in 1933 het liederenboek in één naam
noemde met het psalmboek; het is nu toch wel
algemeen bekend, dat het liederenboek niet in
onze kerken en in onze zending thuis behoort. Het
nu hetzelfde zijn, als in onze Geref. Kerken in
Nederland de gezangenbundel der Herv. Kerk
naast de psalmen werd aanbevolen!

Naast deze fout kwam nog een tweede: de
Afzonderlijke Vergadering van missionaire predi-
kanten zou samenwerking moeten zoeken met de
andere zendingen, en dat dan in bond met de
Javaansche kerken op ons zendingsterrein!

Is dit gelukt? Krijgen wij een bundel, door deze
heterogene elementen vergaderd?

Gelukkig niet! De Oost-Javazending met name,
heeft de synode van Middelburg wel diep be-
schaamd. Zij heeft ronduit gezegd: Wij denken
er niet aan alle psalmen op te nemen! Zij maakt
er zelfs principieel bezwaar tegen. Denk maar aan
de vloekpsalmen! En bovendien vindt zij het niet
nodig, omdat er een psalmberijming is: n.l. van
Ds van Dijk!

Mij dunkt, dat nu de weg voor de synode van
Amsterdam gebaad is, om Middelburg los te
laten, en het voorstel van Ds van Dijk aan te
nemen. Dan is tenminste deze kwestie van de baan.

Wat het voorstel van Ds van Dijk is? Kort ge-
zegd: invoering van de door hem in het Javaansch
berijmde psalmen, met verschillende gezangen, ook
door hem bewerkt, vermeerderd.

Natuurlijk zal het mogelijk zijn, dat zijn psalm-
berijming feilen heeft. Nu, Ds van Dijk staat zijn
berijming aan de synode af; deze wordt alzoo
eigendom der kerken. Alle noodige verbeteringen
kunnen dan worden aangebracht.

Hulde, Ds van Dijk! Zoo hoort het. Alleen een
door de kerken goedgekeurde en aanvaarde psalm-
berijming mag op ons terrein een plaats hebben.

Van de zijde der Javaansche kerken op ons
terrein zullen wij geen bezwaar hooren. Reeds op
de Javaansche synode van 1932 te Djocja werd
besloten de door Ds van Dijk berijmde psalmen
te zingen; op de synode van Solo werd verzekerd,
dat door het besluit van Middelburg daarin geen
verandering was gebracht. En nu werd in Juli
op de synode van Poerwokerto besloten de her-
stelde psalmberijming in te voeren; of hierbij ook
zijn de door Ds van Dijk bewerkte gezangen,
weet ik niet; maar dat zal wel blijken.

Een andere kwestie zal zijn: de scheiding tus-
schen Ds van Dijk enerzijds en de meeste der
andere zendelingen anderzijds.

Ds van Dijk heeft zijn mede-arbeiders van aller-
lei zonden beschuldigd. Het is waar, deze hebben
in inderdaad „vreemd” rapport tegen Ds van
Dijk, ingediend bij de generale deputaten, terugge-
komen! Maar zij hebben erbij gezegd: terugne-
ming van een beschuldiging houdt volstrekt niet de
erkenning in van de onwaarheid dezer beschuldi-
ging! Het wil alleen maar zeggen, dat men ze
aan de tafel neemt, en van verdere behandeling
afziet.

Nu, daarmee neemt Ds van Dijk geen genoegen.
De generale deputaten hadden aan de Afzonder-
lijke Vergadering van missionaire dienaren inlich-
tingen gevraagd over de houding van Ds van Dijk
inzake zijn psalmberijming en het liederenboek.
Dr Bakker stelde het antwoord op, dat door de
meeste missionaire dienaren werd ondertekend.
Ds van Dijk heeft toen aan de ondertekenaars
aan talrijke onjuistheden en onwaarheden in dat
stuk bericht, met het gevolg, dat één zijn onder-
tekening terugnam. De anderen handhaafden hun
naam.

En daarop heeft hij een klacht bij de zendende
kerken ingediend.

En nu is dat stuk wel van de tafel genomen,

wat inderdaad vreugde bereidt, maar men heeft
erbij gezegd: „en toch hebben wij gelijk”. Dit doet
de vreugde weer haastig verdwijnen.

Over deze kwestie zal de synode moeten oor-
deelen.

De synode kan verschillende personen over deze
dingen hooren, b.v. Ds Bergema, die in het land is.
Maar Ds Bergema heeft zelf dit stuk, vol van
beschuldigingen tegen Ds van Dijk, ondertekend;
hij is dus partij in deze zaak. Zou het goed zijn,
dan moest ook Ds van Dijk gehoord kunnen
worden.

Wij kunnen niet anders dan ons vertrouwen
in de synode uitspreken. Zij zal zeker niet in de
fouten van Middelburg vervallen, maar uit eigen
oogen zien. Laat zij recht doen, gerechtigheid
oefenen, zonder aanzien des persoons.

Het gaat niet allereerst om Ds van Dijk, maar
om de zending, om Gods zaak. En het is ook
Gods zaak, dat de eer Zijner dienaren door Zijn
kerk wordt gehandhaafd.

Er komt nog een belangrijke zedingszaak op de
synode, n.l. een mogelijke beroeping van Ds Ber-
gema door Nijverdal tot zending.

Men weet, dat hij missionair dienaar voor Fries-
land was te Keboemen. Toen werd hij benoemd tot
„docent” op Soemba, welke benoeming hij aan-
nam. Daarmee was beslist, dat hij emeritus-
missionair dienaar zou worden. Maar zie, nu
wenscht hij door Nijverdal tot zending beroepen
te worden.

Wij hebben eenige weken geleden reeds iets
over deze kwestie gezegd, en komen er nu niet op
terug. Het is ook niet nodig, want aan de syn-
ode zal slechts om advies worden gevraagd, ter-
wijl het volgende jaar de zendingssynode der drie
Noordelijke provincies zelfstandig een beslissing
zal nemen. Er zal dus nog wel eens gelegenheid
zijn op deze zaak terug te komen, temeer, omdat
men ons verzocht heeft ook deze zaak eens te
bezien van uit het oogpunt van Ds Bergema.

Dat Ds van Dijk aan de synode van Amsterdam
rechtsherstel vraagt ten opzichte van de beschul-
diging door de synode van Middelburg, alsof hij
Keboemen eigenmachtig had verlaten, en zich naar
Wonosobo had begeven, voordat hem daartoe toes-
temming was verleend, laten wij rusten. De zen-
dingssynode van Friesland heeft duidelijk genoeg
bewezen, dat Middelburg door verkeerde voorlich-
ting der generale deputaten, zich absoluut ver-
gist had.

Er ware meer te noemen. Maar hetgeen wij hier
naar voren brachten zegt het ons genoeg, dat Am-
sterdam niet het minst belangrijk belooft te worden
door den arbeid, in den dienst der zending te ver-
richten.

De God der zending zegene daarin de synode,
geve haar licht en wijsheid en rechtvaardigheids-
zin, en stelle haar zoo tot een rijken zegen.

J. D. W.

Een interview met den heer Van Geelkerken.

Tijdens verblijf in het buitenland knipte ik voor „Pers-
schouw” uit „De Groene Amsterdammer” enkele zeer
merkwaardige passages uit een interview, waarin de
heer Mussert, algemeen leider der N.S.B., behalve een
reeks domheden ook allerlei zeer duidelijke dreigemen-
ten tegen kerk en „geestelijkheid” geuit had. De copie
Persschouw was echter te laat aangekomen; en sinds
vernam ik, dat de antirevolutionaire dagbladsers er wel
zoo veel notitie van had genomen, dat mijn copie voor onze
lezers geen zin meer had. Ik hield ze daarom maar in.

Sedert heeft de pers der N.S.B. groot misbaar gemaakt,
en gezegd, dat de „Groene Amsterdammer” het verhaal
maar gefantaseerd had. Wie weet, hoe schrikbarend deze
pers liegen kan, gelooft onmiddellijk de verklaring van
den heer Brouwer, in „De Groene”, dat het interview
wel degelijk betrouwbaar weergegeven was; hij toonde
trouwens met de stukken aan, dat men van N.S.B.-zijde
zich zelf weersprak.

Thans evenwel geven we een vervolg op de geschie-
denis. Het betreft een interview met den heer Van
Geelkerken, die in het Duitsch een titel krijgt, die hier-
onder bepaalde associaties wekt: Stellvertreter des
Führers. Mr G. A. Boon, lid der Tweede Kamer, vertelt
in „De Groene” (1 Aug.):

Kort geleden promoveerde aan de Universiteit te
Giessen Dr Dr Helmut Otto, die van de juridische
faculteit den doctorstitel in het kwadraat ontving voor
zijn dissertatie over „Die flämischen und holländischen
Nationalbewegungen”. Natuurlijk wilde de heer Otto
de Nederlandsche Nationaal-Socialistische Beweging,
waarover hij in het blad van zijn gowleider Florian
„Die Volkspartei” onder den titel „Hou Zee” reeds
een geestdriftige beschrijving had gelezen („Jede vor-
überziehende Gruppe grüßte ihren Führer mit dem
von der NSB. übernommenen deutschen Gruss”) uit
eigen aanschouwing leeren kennen en dies begaf hij
zich ter verzameling van gegevens voor zijn proef-
schrift in Augustus 1935 naar het Hoofdkwartier der
N.S.B. te Utrecht. Daar hem werd medegedeeld, dat
Ir Mussert op dat oogenblik „in Niederländischen-
Indien in einem grossangelegten Propagandafeldzug

von Versammlung zu Versammlung” vloog, moest hij
zich tevreden stellen met den „Stellvertreter des Füh-
rers” den heer van Geelkerken. En wat teekende Dr
Otto uit den mond van Musserts plaatsvervanger op?

„Tagtäglich strömen immer mehr Anhänger zu un-
seren schwarzroten Fahnen. Der Geist unserer Leute
ist glänzend, und dass wir auf dem rechten Wege sind,
beweist uns das Geheul der jüdischen, liberalistischen
und marxistischen Grosstadtresse. Aber allen Ge-
walten zum Trotz marschieren wir! Auf unserer Seite
steht das Militär mit seinen Offizieren; in einem
Fliegerlager waren 95 % der Stimmen für uns. Auch
die staatliche Polizei in den Grossstädten ist auf un-
serer Seite; während die regierende Königin unseren
Bestrebungen gegenüber uninteressiert ist, begünstigt
sie die Kronprinzessin Juliana für unsere Idee. Ihre
gesamte Umgebung sind Nationalsozialisten!”

De bedoeling is duidelijk: „Gij, Deutsche Nazi's,
maakt u zoo warm over Oostenrijk, Danzig en Memel,
bedenkt toch dat in het stamverwante Dietschland het
geheele leger, het korps vliegers en de politie onze
broeders zijn”. Is groter misleiding en leugen denk-
baar? Maar veel ergerlijker is wat gezegd wordt over
ons Koningshuis. Onze Koningin zou niet het minste
belang in de „Beweging” stellen. Och neen, onze
Koningin, van wie ieder, die met Haar in aanraking
komt, weet dat Zij altijd met intense belangstelling
alles medebeleeft, wat in Haar volk omgaat, zou zich
niet voor staatszaken interesseren! Maar de Deutsche
Nazi's kunnen, zoo vervolgt de heer van Geelkerken,
gerust zijn: de troonopvolgster en Haar geheele om-
geving zijn allen vurige nationaal-socialisten. En dit
zegt de leiding van de Partij, die zich beroemt op
haar z.g. Oranjeliefde en die zich niet ontziet met
dergelijke leugens het Vorstenhuis in den politiekeen
strijd te betrekken.

Ook over het einddoel van de N.S.B. lichtte de heer
van Geelkerken den heer Otto in: „Unser Fernziel
besteht in der Errichtung des Gross-Dietschen Reiches,
zu dem auch die Flamen in Belgien und Nordfrank-
reich gehören”.

Een teer punt bij het interview was het Joden-
vraagstuk. Weliswaar is de „Ariëraparagraaf” een der
weinigste programmapunten, die de N.S.B. niet van de
Duitsche moederpartij heeft overgenomen, maar ik
heb onlangs twintig bewijzen van het anti-semitisme
der N.S.B. geleverd. Toch zeide dezer dagen Ds van
Duyf op zijn propagandareis in Indië, dat de N.S.B.
volstrekt niet anti-semitisch is. Ach ja, in Indië is
het naar voren brengen van het rassenvraagstuk
ietwat gevaarlijk, want Herr Otto erkent, dat het
moeilijk is dit te sterk op den voorgrond te brengen,
omdat „in Holland seit 300 Jahren Mischehen mit der
Kolonialbevölkerung geduldet und als vollgültig aner-
kannt werden”. Daarom is 't wenschelijk in Indië niet
met het begrip „Mischlinge” aan te komen.

De heer van Geelkerken onthult echter in het inter-
view nog eens het ware standpunt der N.S.B.: „Wir
bedauern, dass uns von Deutschland in letzter Zeit
Judenfreundschaft und andere schöne Dinge vorge-
worfen werden. Gewiss, wir haben keinen Ariërapa-
graphen und haben Juden in unsere Reihen aufgenom-
men; das besagt aber nicht, dass wir Judenfreunde
sind und ich kann Ihnen verraten, dass die 150 Juden,
die wir unter unseren 54000 eingeschriebenen Mitglie-
dern haben, sich in unseren Reihen nicht sonderlich
wohl fühlen. Eine Anzahl von Ihnen ist in letzter
Zeit auch schon wieder ausgetreten”.

En verder: „Sie werden begreifen, dass wir uns
unter diesen Umständen nicht auf das Rasseprinzip
festlegen dürfen. Auch bei uns in Holland gilt der
Grundsatz: „Die Politik ist die Kunst des Möglichen”
Für uns geht es darum, zunächst einmal die Macht
im Staate zu erobern.”

Het is heel duidelijk: In Holland moeten wij daar-
mede voorloopig wat voorzichtig zijn, maar Deutsche
Nazi-broeders, maakt u niet ongerust, als wij eenmaal
de macht in handen zouden krijgen, dan spelen wij
het met de Joden op uw manier ook wel klaar.

Dit interview, te vinden op pag. 78, 79 en 80 van
de dissertatie van Kamerad Dr Dr Helmut Otto en
eerbiedig „Meinem Gauler Pg. Staatsrat Friedrich
Karl Florian M. d. R.” opgedragen, zal men moeilijk
weer kunnen beantwoorden met: „Es ist nich wahr”.

De beide interviews kwamen precies op tijd: ze
kwamen vóór de vergadering der Generale Synode van
de Gereformeerde Kerken in Nederland.

„De Gereformeerde School” over „bepaalde
invloeden”.

In „De Gereformeerde School” (10 Aug.) komt volgen-
de recensie voor:

Dr C. N. Impeta. „Zelfonderzoek noodzake-
lijk”. Uitgave J. H. Kok N.V. te Kampen,
1936.

Dr Impeta heeft ons Gereformeerde volk verrijkt
met een voortreffelijke brochure. Hij toont aan, hoe
naar de Schrift, naar Belijdenisschriften en Formu-
liëren het zelfonderzoek noodzakelijk is. Zelfonderzoek
niet alleen omtrent den stand des geloofsleuens, maar
ook omtrent onzen staat voor God.

Zooals onze lezers weten, was door onderscheiden
broeders, o.a. door Ds van Dijk van Groningen, Ds
Veenhof van Haarlem en den heer Janse van Bigge-
kerke, over deze materie anders geoordeeld.

Wij meenen, dat de wijze, waarop Dr Impeta aan-
toont, dat deze broeders zich vergissen, zeer over-
tuigend is.

Wij zijn er wel van doordrongen, dat met het be-
spreken van dit punt slechts een enkel symptoom
aangeraakt wordt van een beschouwing, die
onder ons begint op te komen.

Des te grooter is de waarde van de brochure van
Dr Impeta, dat hij dit symptoom zoo krachtig en zoo
uitmend heeft weten te bestrijden. Wij hopen, dat
deze brochure veel gelezen wordt en mag meehelpen
om bepaalde invloeden, welke wij niet nuttig achten
voor het Gereformeerde leven, te keeren.